

Informasjon angående utbrudd av skabb på Bøheimen.

Som kanskje noen allerede er kjent med, har vi fått et utbrudd av skabb hos noen pasienter og ansatte på Bøheimen. Dette er en helt ufarlig tilstand, men kan gi intens kløe og utslett. Skabb smitter *ikke* ved vanlig omgang med mennesker, som håndtrykk eller tilfeldig kroppslig kontakt. Overføring av skabb skjer ved direkte hudkontakt vanligvis av minst 15 minutters varighet, og seksuell kontakt. I sjeldne tilfeller ved indirekte kontakt gjennom sengeklær, håndklær og tøy dersom en person med skabbmidd nylig har benyttet disse. Bøheimen har iverksatt nødvendige tiltak for å stanse spredning av smitte, samt behandling av alle pasienter og ansatte. I hvert enkelt tilfelle der det er snakk om at en pasient eller ansatt har skabb, er det gjort vurdering og oppsporing av mulige smittede kontaktpersoner (også personer utenom institusjonen), og disse er i de konkrete tilfellene også under behandling.

Behandling av involverte personer og miljøtiltak på institusjon vil foregå i løpet av det neste døgnet. Hvis du ikke har helt nødvendige ærender på sykehjemmet fra torsdag 25.04.19 til fredag formiddag 26.04.19, ber vi om at du avstår fra å oppsøke institusjonen i dette tidsrommet.

Hvis du skulle ha symptomer på skabb, bes du kontakte din fastlege tlf 76114200.

For mer informasjon kan du lese videre.

Hvis du er pårørende, og ikke har fått annen informasjon, trenger du ingen behandling. Hvis du likevel lurer på noe i den forbindelse, kan du kontakte Bøheimen på tlf 76114280.

Har du spørsmål angående barn i barnehage eller skole, kan helsestasjonen kontaktes på tlf 76114244.

Med hilsen

Fungerende smittevernlege Jürgen Körner og

sykehjemslege Monika Godvik

PASIENTINFO FRA Norsk Elektronisk Legehåndbok:

Hva er skabb?

Skabb er en hudsykdom som skyldes en skabbmidd som graver ganger i huden og legger egg. Typisk for denne tilstanden er at man plutselig får en plagsom kløe, som oppleves mest intens etter at man har lagt seg under dynen. Kløen er sterkest på steder der skabbmidden finnes, men kløen rammer etter hvert hele kroppen. Hode og nakke går som regel fri for smitte og kløe. De fleste utvikler kløende, røde prikker, av og til små blemmer, og etter hvert skorper som følge av kløingen.

Skabbganger blir ofte synlige. Disse er gråhvite, tynne og slyngede og kan bli fra en til to millimeter og opptil ti millimeter lange. Midden kan ses som en sort prikk i enden av skabbgangen, men den kan også være svært vanskelig å oppdage. Skabbgangene finner man lettest på siden av fingrene, rundt håndleddet og

i albuer, eventuelt rundt brystvorter eller på huden på penis og pungen. På kjønnsorganer får man ofte i tillegg små, røde og harde knuter. Hos barn under to år kan skabbganger ofte ses i fotsålene.

Skabbsmitte er blitt sjeldnere de siste tiårene. Skabb er vanligst blant unge voksne, men ses også hos barn. Skabbepidemier opptrer som regel med flere års mellomrom.

Årsaker til skabb

Bilde av skabb hos baby.

Årsaken til skabb er smitte med midden med navnet *Sarcoptes scabiei var hominis*. Denne midden er bare 0,3-0,4 mm lang og kan derfor knapt ses med det blotte øye. Hunnmidden graver ganger og legger egg i gangene. Hun lever i cirka en måned, befruktes flere ganger og legger på denne tiden til sammen 10-25 egg.

Skabbmidden overføres fra person til person ved hudkontakt, først og fremst ved seksuell kontakt hos voksne. Skabbmidd kan overleve i for eksempel sengetøy i kort tid, inntil fire døgn, og dette kan være smitekilden i noen tilfeller.

Utslettet og kløen skyldes en allergisk reaksjon mot midden og dens avfallsprodukter. Denne reaksjonen kommer tre til fem uker etter at du har blitt smittet.

Diagnostikk av skabb

Bilde av skabbmidd

Skabb kan likne en lang rekke hudsykdommer. For å kunne stille diagnosen sikkert, må legen finne skabbmidden eller eggene ved undersøkelse i mikroskop. I praksis kan dette ofte være vanskelig. I slike situasjoner kan den typiske sykehistorien og utslettet likevel være tilstrekkelig til å stille diagnosen med stor grad av sikkerhet.

Behandling av skabb

Det er avgjørende å kvitte seg med eventuelle skabbmidd som kan være i huset. Skabbmidd vil dø etter to til fire døgn uten kontakt med hud. Sengetøy, håndklær og klær som har vært nær huden, må vaskes ved 60 grader. Tøy som ikke tåler dette, kan henges bort i en uke, eller legges i en fryseboks over natta. Større plagg og yttertøy, dyner, tepper, puter og madrasser luftes godt og kjølig og settes bort.

Medikamentell behandling

Skabbsmitte behandles med [permetrin](#) krem (Nix®). Hele hudoverflaten skal smøres inn unntatt ansikt og hodebunn. Hos voksne og barn over to år smøres hode og ansikt kun ved synlige skabbangrep i disse områdene. Hos eldre og barn under to år skal også hals, ansikt, ører og hodebunn smøres, men unngå området rundt øynene og området rundt munnen hvor kremen kan slikkes av. Smør også mellom fingre og tær, i armhuler, navle, ytre kjønnsorganer og sete. Etter minst 12 timer (maks. 24 timer) bør du dusje eller bade. Dersom du har vasket hendene før åtte timer er gått, bør hendene smøres på ny.

I tillegg til den syke skal alle familiemedlemmer og nære kontakter behandles, selv om de ikke har kløe, utslett eller andre tegn på smitte. Behandlingen bør skje samtidig for alle. Selv om behandlingen er vellykket, kan kløen vedvare i opptil fire til seks uker. En kortisonsalve vil kunne dempe denne kløen.

Nix krem kan også brukes av gravide, ammende og barn ned til to måneders alder.

Ved manglende behandlingseffekt finnes det andre alternativer.

Barnehage/skole

Smittefaren opphører raskt ved behandling. Barna kan derfor gå på skole/barnehage dagen etter at behandlingen er startet

Skabb i institusjon

Ved skabb i institusjoner regner en at kroppskontakt er nødvendig for smitte. Alle som har hatt kroppskontakt med smittet person, må også behandles. Ved påvist skabb hos pleiepersonale eller pårørende må også deres familier behandles. Det er viktig at alle i familien behandles samtidig. Saneringstiltak i hjemmet er da ikke nødvendig. Ubehandlet kan skabb vedvare på kroppen i flere måneder.

Prognose ved skabb

Effekten av behandlingen er god. De aller fleste blir bra dersom oppskriften følges. Enkelte kan reagere på skabbmiddelet med hudirritasjon og eksem. Kløen og utslettet som følge av skabbsmitten kan vare i tre til seks uker etter behandlingen, men forsvinner etter hvert.

Skabben forsvinner ikke av seg selv, men dersom du følger legens råd og er nøye med behandlingen, er det sjelden at behandlingen ikke er vellykket.

I sjeldne tilfeller er behandlingen mislykket. Dette kan være på grunn av ufullstendig påsmøring eller for kort virketid, men ny smitte kan også forekomme. Behandlingen vil da som regel være en ny kur med det samme preparatet.